

LOWAN-leerlijnen 3-8 LOWAN-ontwikkellijnen kleuters

Webinar
**Algemene introductie LOWAN leerlijnen
en kleuter ontwikkelijnen**

Team LOWAN

Marieke Postma
voorzitter

Boudien Bakker
projectmanager

Karin van Dijk
projectleider/beleidsadviseur

Karlijn de Jonge
projectleider/
beleidsadviseur

Marlien de Koning
beleidsadviseur

Ank Stekelenburg
beleidsadviseur

Lieke Verboeket
beleidsadviseur

LOWAN-leerlijnen en ontwikkellijnen kleuters

Reeks van 3 webinars en online spreekuur

1. Algemene introductie LOWAN leerlijnen en ontwikkellijnen kleuters
2. Implementeren van leerlijnen groep 3 tot en met 8
3. Implementeren van ontwikkellijnen kleuters

-> Gevolgd door een spreekuur.

Aanleiding

Knelpunten

- Toetsdoelen niet meer up-tot date
- Monitoren lastig
- Variatie: scholen, leerling populatie, teams

Wensen en doelen

- Uniforme (landelijke) leerlijnen
- Leerlijnen en doelen gekoppeld aan aanbod en monitoring
- Werkwijze op maat in te zetten

Project

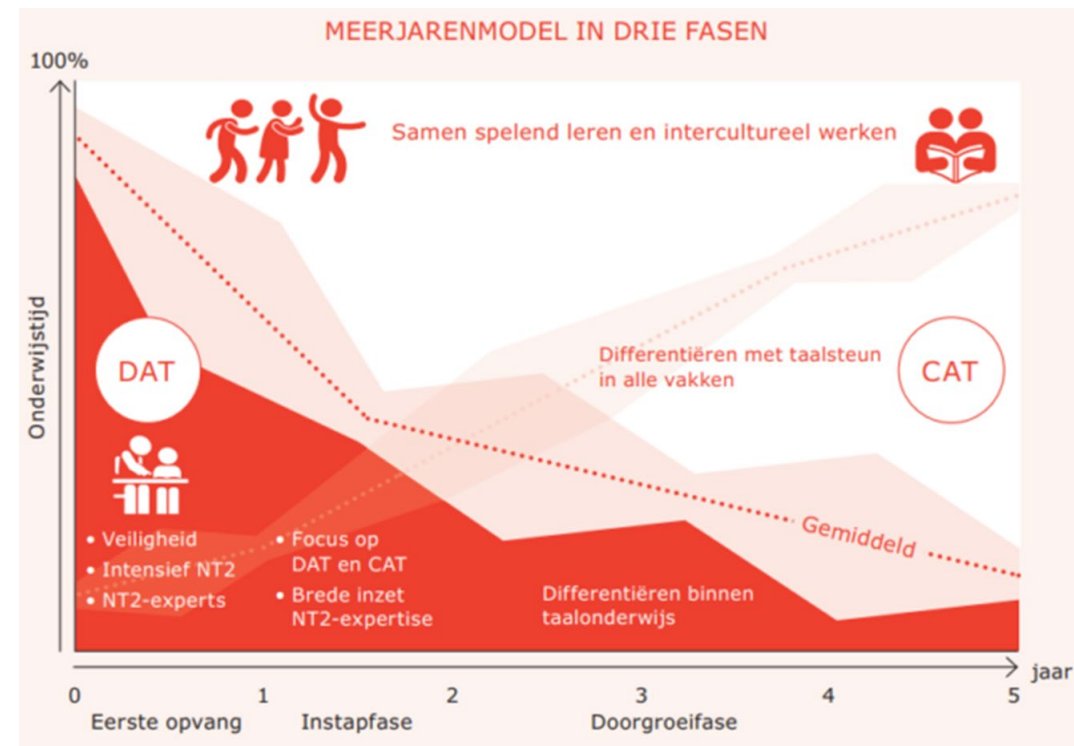
Leerlijnen groep 3-8 en ontwikkelijnen kleuters

- Begeleiding:
 - Femke Scheltinga, ITTA: Kennisinstituut voor Taalontwikkeling
 - Saskia Versloot, IJsselgroep Educatieve Dienstverlening
- Werkgroep leerlijnen en ontwikkelijnen
- Brainstormen
- Bestaande bronnen: o.a. doelen nieuwkomers, SLO, Expertisecentrum Nederlands, fonemisch bewustzijn, doelen jonge kind
- Vertaalslag nieuwkomers
- Eerste uitwerking domeinen
- Klankbordgroep
- Bijstellen en uitwerking andere domeinen
- Start ontwikkelijnen kleuters
- Doorlopen van bovenstaande fases
- Blijvend in ontwikkeling

Meerjarenmodel in drie fasen

Leerlijnen en meerjarenmodel

Animatie

Leerlijnen voor nieuwkomers in het PO

Leerlijnen en leerdoelen

Aanbodsdoelen

Doelen op vier niveaus

slo

Leerlijnen als samenhangend geheel

Aanbod afstemmen op onderwijsbehoeften

aangeboden woorden actief benoemen als daar
ar wordt gevraagd
d aangeboden woorden in een betekenisvolle context
en
ald aangeboden woorden op eigen initiatief
ctioneel toepassen

Minima
doele

- ... breidt basiswoordenschat uit in interactie in (dagelijkse) gespreks-, luister- en/of (voorlees)leessituaties (incidentele woordenschatuitbreiding)
- ... breidt basiswoordenschat per thema/onderwerp uit met expliciete en systematische instructie (intentionele woordenschatuitbreiding)

kan (kort) luisteren in concrete situaties

Leerkracht vertelt dat ze in de rij naar buiten gaan, hij/zij volgt deze instructie op.

... staat open om spelenderwijs nieuwe woorden te leren

Twee kleuters spelen in een hoek met een trein. De medekleuter of leerkracht zegt:

'Zullen we de rails langs de huizen leggen?' Ze voeren het samen uit.

... is nieuwsgierig om de wereld om zich heen te ontdekken (exploreren/experimenteren)

Minimum
doelen

... zet thuistaal in door bekende woorden in thuistaal (concepten) aan Nederlandse woorden te koppelen (labelen)
Hij/zij weet dat je soep eet met een lepel. Hij/zij kent het woord in de thuistaal. Op school hoort hij/zij de medeleerling of de leerkracht 'lepel' zeggen (=label) tegen het voorwerp.

... laat zien dat hij/zij woorden voor concrete voorwerpen begrijpt door ze aan te wijzen

Hij/zij kan 'de boom' aanwijzen op een praatplaat als de leerkracht vraagt: 'Waar zie je een boom?'

... begrijpt de aangeboden (schooltaal)woorden

Tijdens de kringactiviteit waar van groot naar klein wordt uitgelegd en voorgedaan, kan de leerling de voorwerpen van groot naar klein leggen als de leerkracht dit vraagt.

... bereidt zijn/ haar passieve woordenschat en kennis van de wereld uit door ontdekken/ spelen/ ervaren/ instructie/ activiteiten

De huishoek is volgens thema omgetoverd tot restaurant met concreet materiaal van de themawoorden uit de expliciete aanbod. In de hoek spelen en spreken drie leerlingen met elkaar. De rollen zijn verdeeld: er is een kokkin en een gast. In het spel wordt verbaal en non-verbaal met elkaar gecommuniceerd. Doordat een

De gedachte achter de LOWAN-ontwikkelijnen en leerlijnen nieuwkomers:

- De nieuwkomer leerling goed in beeld.
- Voorzien in de specifieke NT2-onderwijsbehoeften van de nieuwkomer
- Voorzien in de onderwijsbehoeften van het jonge kind.
- Herhaald aan bod laten komen van de leerdoelen.
- Aansluiting bij leeftijdsgenoten in het regulier onderwijs.
- Handvat voor leerkrachten.

Keuze voor leerdoelen/ontwikkellijnen

“De leerling kan...”

“De kleuter kan...”

- Concreet en observeerbaar
- Meetbaar
- Aanspreekbaar en herkenbaar
- Te specificeren naar de nieuwkomer

- Geen afvinklijst!
- Cyclisch
- Herhaald aanbod
- Differentiatie

Leerdoelen en ontwikkeldoelen

Geen toetsdoelen?

- De DLE-cirkels zijn geen harde normen, maar handvatten om bijpassende leerstof en toetsen te kiezen.
- Zwevende DLE's.
- De leer- en ontwikkeldoelen bieden ondersteuning om de leerling goed in beeld te brengen.

en spellen zoals in *klimrek* en *balpen*

t sch(r)- spellen zoals in *school* en *schrift*

et -ng en -nk spellen zoals in *ring* en *bank*

woorden met -eer, -oor en -eur spellen,

hulp **contrasterende woorden** om verschillen

e benadrukken zoals *deur* - *dun* en *keer* - *kin*

voor volgende doel)

nte woorden met -aai, -ooi en -oei spellen

uente woorden met ei/ij spellen

woorden met -d of -t aan het eind spellen,

ventueel met **geheugensteun**

→ DLE 15

... kan gesproken verkleinwoorden spellen die eindigen op -je, -tje en -pje

... kan woorden met -ch en -cht spellen

... kan woorden met -uw, -eeuw, -ieuw spellen

... kan woorden spellen die beginnen met een onbeklemtoonde lettergreep zoals *begin* en *geluk*

... kan woorden met open lettergrepen spellen zoals *a-pen*

... kan woorden met gesloten lettergrepen spellen zoals *pen-nen*

... kan samenstellingen met -eer/-oor/ eur/ -aai/ -ooi/ -oei/-uw/ -eeuw/ -ieuw/ spellen zoals *onweer*, *voordeur* en *rotzooi*

Extra streefdoelen *

Na het behalen van DLE 20 op spelling heeft de leerling Daarna kan er verder gegaan worden met de overige

DLE 10

DLE 20

Welke domeinen/vakgebieden zijn er?

Kleuters

- Ontwikkellijn mondelinge taalvaardigheid
- Ontwikkellijn woordenschat
- Ontwikkellijn geletterdheid
- Schooltaalwoorden (o.a. rekentaal)
- Ontwikkelingsgebied spel
- Ontwikkelingsgebied sociaal emotionele ontwikkeling
- Ontwikkelingsgebied motoriek

Leeftijd groep 3-8

- Mondelinge Taalvaardigheid
- Woordenschat
- Technisch lezen
- Spelling
- Begrijpend lezen
- Rekenen

Binnenkort:

- Schrijven
- Ontwikkelingsgebied sociaal emotionele ontwikkeling

Werken met de ontwikkellijnen/leerdoelen

Stappenplan

Stap 1: Beginsituatie en doelen bepalen

Doorstroom-/uitstroom perspectief

Stap 2: Onderwijs aanbod afstemmen en uitvoeren

Stap 3: Monitoren

Stap 4: Evalueren en bijstellen

ONTWIKKELINGSGEBIED

Spel

Via spel ontdekken de kinderen de wereld om zich heen, r
het zich eigen en verkennen ze allerlei regels die daarbij h

Wat is het belang van spel bij jonge kinderen? - Leraar24

Lees onze visie →

Nieuwkomers
specifiek

Cultuur: maak bij het spel plek voor de verschillen
de kinderen (materialen uit de thuiscultuur, cultu

Doorontwikkeling

- Lesinkijkjes: voorbeelden, film, tekst, literatuur, verwijzing
- Geen 'statische' documenten

Informatie over de LOWAN leerlijnen en ontwikkellijnen kleuters

Leerlijnen en ontwikkellijnen

Webinar 2 en 3

Tips en een vooruitblik

Tips:

- Bekijk de site van het LOWAN over de leerlijnen.
- Neem de leerlijnen mee naar jouw onderwijspraktijk.
- Wat doe je al? Wat ga je anders doen? Moet je iets anders doen?
Wat is een eerste implementatie stap?

Vooruitblik:

- Aan de hand van een casus ervaren hoe je m.b.v. de stappen met de leerlijnen/ontwikkellijnen werkt.
- Voorbeelden van hoe een individueel ontwikkelingsplan/doorstroomperspectief eruit ziet.

LOWAN-community leerlijnen

Word jij ook lid?

Community LOWAN-PO – LOWAN

Heb je nog vragen?

Neem contact op met onze helpdesk

030 – 232 48 48

helpdesk@lowanpo.nl

www.lowan.nl